

УДК 159.923:94

Трофименко Д. С.

група 2231, Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова (Миколаїв), dima09132@gmail.com

Матвієнко Л. В.

канд. іст. наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Миколаїв), matvienko_luydmila@meta.ua

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД

У статті досліджено становлення особистості в контексті історії, розглянуто еволюцію становлення та історичного розвитку соціоприродних та правових умов формування людини як особистості.

Ключові слова: *індивід, особистість, становлення, процес, свобода, суспільство.*

The article investigates the formation of personality in the context of history, examines the evolution of the formation and historical development of social natural and legal conditions for the formation of man as a person.

Key words: *individual, personality, development, process, liberty and society.*

Становлення особистості – це важлива проблема для кожного з нас, адже індивід прагне до самореалізації для того, щоб знайти притаманне лише власній природі місце в суспільній ієрархії. Становлення особистості, як одна з фундаментальних проблем буття індивіда і соціуму завжди була однією з проблем, пов'язаних із сутністю будь-якої моделі суспільства. Здійснювався науковий аналіз переважно головних аспектів цієї проблеми (індивідуальність, самореалізація особистості, життєві парадигми тощо), які висвітлювалися у великій кількості праць відомих мислителів, філософів і істориків, які тією чи іншою мірою досліджували різні аспекти становлення особистості. Особистість формується в найскладніших суспільних процесах та взаємовідносинах.

В античному періоді (VIII ст. до н.е. – VI ст. н.е.), де як відомо, міфологічні та релігійні уявлення значно сильнішають, характерна відсутність розмежування держави та суспільства. Соціальний та історичний прогрес породжує нові форми суспільної думки, нову форму пізнання дійсності – філософію, міфологія та епос замінюються хронікою.

Тогочасна політична думка розвивалась на основі релігійно-міфологічної свідомості. Головними були питання політичного управління, функціонування влади та правосуддя. В античності, порівняно з давньосхідними цивілізаціями,

було зроблено принциповий крок уперед щодо становища людини в суспільстві, осмислення художньої творчості – складається гуманістична традиція.

Згідно з середньовічним (V ст. – початок XVI ст.) християнським вченням людська особистість формується за образом Абсолютної особистості – Бога. Пізнання людиною Бога, як шлях до самопізнання та спасіння відбувається через їхнє спілкування – молитву, покаяння та сповідь. Велику роль в середньовіччі відігравала церква, так як в цей період вона мала величезну владу. Цей час характеризується уповільненням суспільного розвитку, так як релігія з підозрою ставилась до науки і частіше за все, розглядалась, як ересь (відхилення від норм релігії, що суперечить церковним догматам). В цей складний час для суспільного розвитку суспільства прийшли в занепад література та мистецтво в цілому.

В цю добу головним джерелом знань про суспільні відносини стає релігія, яка поставила на службу науку. У вищезазначений час розвиток та становлення суспільної думки прийшла в занепад. В цей період людське життя не було вищою цінністю, адже релігійні догми вказували на те, що тільки Бог має право вирішувати долю.

У Новий час (XVII ст. – початок XX ст.) зародження європейської науки зміцнювало позиції науки і послаблювало роль релігії, що вело до критичного переосмислення релігійних догм, зниження авторитету віри та церкви, посилення процесів секуляризації. Суспільна думка все більше набуває незалежності від релігійних догматів. Хоча християнська релігія залишається важливим фактором духовного життя суспільства, але її безперечне панування закінчилося. Культура стає світською; релігія в ній відтепер існує як одна з сфер культури, що не панує над усіма царинами культури, а співіснує поряд з ними.

Паралельно зі змінами у діяльності відбувались зміни у суспільних стосунках: розриваються колишні зв'язки особистої залежності людини від людини, а натомість з'являється вільний, автономний індивід. Все це спричиняє шалене прискорення темпів життя, зростання масштабів соціальної динаміки.

У період Новітнього часу (XX – початок XXI ст.) науковці та філософи підкреслюють, що освіта – спосіб буття і життєдіяльності людини. Однією з провідних рис освіти, як мистецтва, є її незавершеність. Творчість народу – велика загадка, оскільки в ній продовження пізнання світу через відчуття, роздуми, внесення новизни, ідей, форм, самостійності із заглибленням у вищому, духовному світі. У Новітньому Часі не втрачають актуальності висновки німецького філософа І. Гердера, що виховання і освіта сприяють передачі духовних і цінностей традицій від покоління до покоління, забезпечуючи перспективи духовного удосконалення суспільства і людини.

У XX ст. сформульована ідея безперервної освіти, виникає концепція інформаційного суспільства. Змінюється сенс освіти, вона перестає бути пізнавальною нормою, зведенням знань і стає простором пізнання. Науковці розглядають цей період, як особливу стадію історичного та соціально-економічного розвитку людства.

Отже, свобода людини має своєю протилежністю відповідальність перед собою за свої вчинки. Свобода передбачає вибір не лише цілей, потреб,

інтересів, але й способів щодо їх досягнення. Це означає, що кожен індивід має можливість сягнути рівня власного погляду на життя, а згодом зрозуміти, що формування власних людських якостей – це не тільки значуща для нього мета, але й відповідний спосіб життя. Від того, які риси суспільство і сам індивід сформують у своїй структурі, значною мірою залежатиме його самореалізація, самоствердження та соціальний статус.

Список використаних джерел

1. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Київ: Основи, 1994. С. 189.
2. Франкл В. Людина в пошуках сенсу. Київ: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 160 с.
3. Основи практичної психології: підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. 3-тє вид., стереотип. Київ: Либідь, 2006. С. 536.
4. Братусь Б. С. Аномалии личности. Москва: Мысль, 1988. С. 346.
5. Гуревич А. Я. Проблемы средневековой народной культуры. Москва: Искусство, 1991. С. 236.